

Ҳадис дарслари (118-дарс). Аллоҳнинг розилигини топиш

Шайх Мұхаммад Содиқ Мұхаммад Юсуф роҳимаҳуллоҳнинг «Ҳәёт ва ҳадис» түркүм китоби асосида бериб борилади. Мавзуларнинг түлиқ матни билан танишиш учун китобнинг ўзига мурожаат қилиш тавсия этилади.

13:00 / 06.01.2021 5099

مَسَوْدَةٌ لِعُلُّا كَلْصَهْلَلُوْسَرْ آنْغَيْآبْ : نَبْخَيْشَلَلَةِيْأَوْرِيْفَوْ
كَلْعَوْهَرْكَمْلَأَوْ طَشْنَمْلَأَوْ رْسُيْلَأَوْ رْسُعَلَأَيْفَعْ آطَلَأَوْ عَمْسَلَأَيْلَعْ
آمَنْيَأَقْحَلَابَلُوْقَنْنَأَيْلَعْوَهَرْمَلَأَيْلَعْوَهَرَثَأَ
مَئَالَهَمْوَلَهَلَأَيْفَفَاحَنْنَأَنْكَ

Икки Шайх келтирған бошқа бир ривоятда:

«Биз Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга қийинчилигү осонликда, ғайрат келиб турганда-ю малол келиб турганда, ўзимиздан бошқа устун қүйилганды ҳам қулоқ осиб, итоат қилиш, ишни ўз аҳлидан низо қилмаслик, қаерда бўлса ҳам Аллоҳ учун маломатчининг маломатидан қўрқмасдан, ҳақни гапириш ҳақида байъат қилдик», дейилган.

أَحَادِبْ أَرْفُكْ أَوْرَتْنَأَلِإِلَاقْهَرْمَلَأَعْرَانْنَأَلَأَوْ : نَبْخَأَهَيْأَوْرِيْفَوْ
نَأَهْرُبْهَيْفَهَلَلَأَنْمُكْذَنْعْ

Яна бошқа бир ривоятда:

«...ва ишни ўз аҳлидан низо қилмаслигимиз ҳақида. У зот:

«Магар очиқ-ойдин куфр қўрсангиз ва сизда Аллоҳ томонидан бурҳон - ҳужжат бўлса...», дедилар», дейилган.

Шарх: Муаллиф бу қүшимчани аввалги ҳадисни түлдириш шаклида келтирмоқда.

«Икки Шайх»дан мурод, Имом Бухорий ва Муслим эканлиги маълум ва машҳур. Бу икки буюк муҳаддис Убода ибн Сомит розияллоҳу анҳудан байъат ҳақида бошқа ривоят ҳам келтирғанлар. Үнда Убода ибн Сомит розияллоҳу анҳу ушбу юқорида келтирилган маъноларни айтган эканлар. Бунда аввалгисидан бошқача шартлар бор:

1. «Қийинчилигу осонликда, ғайрат келиб турғанда-ю малол келиб турғанда, үзимиздан бошқа устун қўйилғанда ҳам қулоқ осиб, итоат қилиш».

Албатта, бу ерда назарда тутилаётган қулоқ солиб, итоат қилиш Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга ва мусулмон раҳбарларга бўлади. Бу шарт ҳар бир жамият учун жуда зарур. Бошлиққа қулоқ осиб, итоат қилинмаган жойда тартиб-интизом, муваффақият бўлмайди. Шунинг учун ҳам Исломда бу нарсага катта аҳамият берилган.

2. «...ишни ўз аҳлидан низо қилмаслик».

Саҳобаи киромлар истилоҳида ишбошилик «иш» деб юритилган. «Бу иш ҳақида сўровдим», «Бу иш тўғрисида гап юритадиган бўлсак» каби ибораларда ишбошилик кўзда тутилган. Бу ерда ҳам, бу ишни ўз аҳлидан низо қилмаслик деганда ишбошиликни бу лавозим топширилган одамдан олиб қўйиш учун талашиб-тортишмаслик маъноси келиб чиқади. Чунки агар шундай бўлмаса, талабгорлар кўпайиб, мансаб учун уруш-жанжал авжга чиқиши мумкин.

3. «Қаерда бўлсак ҳам, Аллоҳ учун маломатчининг маломатидан қўрқмасдан, ҳақ гапни гапириш...».

Бу мусулмончиликнинг кўзга кўринган фазилатларидан биридир. Қаерда бўлса ҳам, ҳеч нарсадан қўрқмасдан, Аллоҳ учун фақат ҳақ гапни айтиш - чин мусулмон одамнинг сиймоси. Аллоҳнинг розилиги ана шундай топилади. Шунинг учун ҳам, бу нарса Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга қилинган байъат шартларига қўшилган.

Убода ибн Сомит розияллоҳу анҳудан қилинган яна бир ривоятда халифалик ишини низо қилмаслик тўғрисидаги шартдан кейин Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Магар очиқ-ойдин куфр кўрсангиз ва сизда Аллоҳдан бурҳон – ҳужжат бўлса», деганлар.

Яъни агар очиқ-ойдин куфрнинг содир бўлганини кўрсангиз ҳамда сизда бунга кучли ва аниқ ҳужжат бўлса, низо қилсангиз бўлади, демоқчилар. Бошқа хатолар юз берса, мусулмонлар насиҳат қиласадилар, хатони очиқ кўнгил билан кўрсатадилар. Буни қабул қилиш лозим.

«Ҳадис ва ҳаёт» китобидан